

Bezbariérová kuchyňská linka

Tipy • rady • zkušenosti

Obr. 1

Obr. 1: Celkový pohled na kuchyň určenou pro osobu s těžkým tělesným postižením. Tato kuchyň dokazuje, že i prostor zcela vyhovující potřebám tělesně postižené osoby může být esteticky hodnotný. V rámci dispozičního řešení je ideální přímá návaznost pracovní plochy kuchyně na jídelní stůl, který je vlastně součástí pracovní desky. Stůl může plně nahradit klasický jídelní stůl nebo lze tuto formu využít pro rychlá jídla, snídaně, svačiny, popř. jako prostor pro domácí práce, který využije zejména žena – matka. Ta při vychovávání dítěte tráví většinu času v kuchyni. Sestavit funkční kuchyň pro vozíčkáře není jednoduchá záležitost. Jak na obrázku vidíme, je pracovní plocha v podstatě rozdělena na dvě části. Jedna část je snížená, druhá je ve standardní výši. To vyplývá jednak z potřeb vozíčkáře pro zajištění pod pracovní desku, jednak z výšek zařizovacích kuchyňských předmětů – myčky, pračky. Paradoxně není

snížena ta část, kde je dřez. Důvod je ten, že dřez má svou hloubku a při výpočtu vzdálenosti dolní plochy dřezu od podlahy je rozhodující, zda vozíčkář pod dřez podjede. Osazení dalších zařizovacích prvků – ovladačů, baterie, zásuvek apod. – je třeba rozmístit s rozvahou, nejlépe po konzultaci s uživatelem. Například umístění dřezové baterie je možné ze tří stran. Rozhoduje o tom nejen zdatnost vozíčkáře (jeho dosahová vzdálenost), ale i to, zda je levák či pravák. Horní skřínky, které jsou umístěny tak, jak je běžné, jsou uvnitř vybaveny vysouvacími koši na nádobí. Zajímavým a funkčním detailem kuchyně je konzole, která je uchycena na tloušťku pracovní desky. Slouží jednak pro snadnější manipulaci s předmětem v ruce na vozíku (vozíčkář držící např. mísu s jídlem se volnou rukou k desce přitáhne, což je jednodušší manipulace než přiblížení se k desce manipulací na vozíku přes obruč kola), jednak pro zavě-

šování různých drobných kuchyňských pomocníků – naběraček, cedníků, mēchaček apod. (Zdroj: katalog firmy Koryna.)

Obr. 2: Detail dřezu. Na obrázku podobně řešené kuchyně vidíme jednu z možností správného osazení a umístění dřezu v kuchyni určené pro osobu s tělesným postižením. Nad dřezem je umístěn výsuvný koš na nádobí, který slouží jak k uložení nádobí, tak k jeho osušení. Vysouvání může být buď manuální, nebo elektrické – vypínač je na čelní straně „panelu“ dřezu vpravo. Velmi důležitý je zde ochranný kryt na sifon, který při poruše těsnosti sifonu zabrání opaření nohou vozíčkáře. Pověšme si na tomto detailu i umístění mikrovlnné trouby. Ta je zavěšená na spodní část závěsných skříněk. Toto umístění má tu výhodu, že nám zmenší pracovní plochu kuchyně. (Zdroj: katalog firmy Koryna.)

Obr. 3: Výsuvná plocha z pracovní

desky umožní rozšíření pracovní plochy kuchyně. Využijeme ji zejména u malých kuchyní, kde máme málo půdorysného místa. (Zdroj: katalog firmy Koryna.)

Obr. 4: Výsuvné police na nádobí. Police vybavené tímto zařízením umožní osazení horních závěsných skříněk standardně, ale při zachování přístupnosti obsahu skříňky vozíčkářem. (Zdroj: katalog firmy Koryna.)

Zdroj: Ing. arch. Daniela Filipiová, Projektujeme bez bariér, 2002 (se svolením autorky)

Zkušenosti vozíčkáře:

■ Umístění vodovodní baterie u dřezu doporučuji raději vzadu než vpředu (viz obr. 1 a 2). Při umývání nádobí vsedě na vozíku se vozíčkář většinou opírá lokty o přední část pracovní desky a nádobí drží přibližně ve střední části dřezu. Výtokový

otvor baterie je proto vzadu ve výhodnější poloze.

■ Samotná vodovodní baterie je výhodnější vysoká s vysokým ústím výtoku a otáčecím raménkem, což je praktické při umývání objemnějšího nádobí.

■ Baterie s vysouvacím raménkem na hadici (viz obr. 1 a 2) je výhodná pro napouštění větších hrnců stojících poblíž na sporáku. Pokud není použita tato baterie, lze vodu do větších hrnců napouštět po částech pomocí menších hrnců nebo např. i varné konvice.

■ Prostor pod dřezem vybavený ochranným krytem na sifon je sice bezpečnostním prvkem, avšak v podobě, jako je na obr. 1 nebo 2, ubírá z hloubky potřebné pro zajetí kolen vozíčkáře. Bez něj se prostor pod dřezem (zejména v malých kuchyních) dá v zadní části opatřit dvěma plynými policemi pro uložení dalšího kuchyňského vybavení. Na bočních stěnách mohou na háčcích viset např. pánve, krájecí deska, apod.

■ Protože pro vozíčkáře s ochrnutím trupu je nesnadné uchopovat hrnec oběma rukama, je výhodnější mít hrnec s jednou dlouhou rukojetí pro uchopení jednou rukou (podobně jako pánev nebo rendlík).

■ Při kupování pánve zohledňujte zejména její hmotnost. Z tohoto hlediska jsou vhodnější pánve tenkostěnné.

■ Praktickým pomocníkem v kuchyni je nízký plastový tácek položený na kolenou (pokud to handicap vozíčkáře umožňuje). Je vhodný jako mobilní pracovní plocha pro odkládání a přenášení předmětů a potravin z jednoho místa na druhé.

■ Kde s ním? – otázka týkající se nádoby na odpadky. Zejména do malé kuchyně může být řešením plastový koš obdélníkového půdorysu s malou hloubkou, korpusem zavěšeným na vnitřní stranu dvířek dolní skříňky a z korpuse vyklápaný jednou rukou. Rozměry: $v \times \text{š} \times \text{hl} = 40 \times 30 \times 20$ cm. Zakoupíte jej v supermarketu IKEA pod názvem Retur za 249 Kč.

(dz)

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4